

Андрій ПЛЬКО,
к.е.н., доцент кафедри економічної кібернетики
Віталій КРАМАР,
магістр
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»,
м. Івано-Франківськ,
Україна

ПОСТАНОВКА ЗАДАЧІ АНАЛІЗУ ВПЛИВУ МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ НА АГРОПРОМИСЛОВЕ ВИРОБНИЦТВО ТА ЇЇ ВИРІШЕННЯ З ДОПОМОГОЮ ПРИКЛАДНОГО ЕКОНОМЕТРИЧНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ

Як показує досвід управління грошово-кредитними системами як провідних країн світу, так і малих відкритих економік що розвиваються, важливою передумовою реалізації ефективної монетарної політики за умов режиму інфляційного таргетування є здатність центрального банку адекватно прогнозувати основні параметри та моделювати різні сценарії розвитку монетарної політики. Відповідно до цього, нами запропоновано наступний варіант постановки задачі аналізу монетарної політики, а також оцінки її впливу на показники роботи аграрного сектору: сформувати такий підхід до макроекономічного моделювання, за якого можлива ідентифікація напряму і характеру причинно-наслідкових зв'язків між наявними у статистичних базах макроекономічними показниками, визначити величину лагу впливу між наявними показниками у отриманій структурі, розробити модель на основі отриманого результату з метою як оцінки й аналізу ефективності поточної монетарної політики, так і проектування та оптимізації сценаріїв макроекономічного розвитку в коротко- та середньостроковій перспективі, що дозволить розширити існуючий інструментарій макроекономічного моделювання та прогнозування, а також прогнозувати відповідні показники роботи аграрної сфери.

В рамках проведених нами досліджень проаналізовано переваги та недоліки існуючих підходів до моделювання динаміки та прогнозування параметрів монетарної політики, а також оцінки їх впливів на роботу агропромислового комплексу. Результати даного аналізу засвідчили неспроможність домінуючого підходу до прогнозування параметрів монетарної політики DSGE-моделювання ефективно вирішувати поставлені задачі. Виходячи з цього, запропоновано нами запропоновано підхід до моделювання динаміки основних параметрів монетарної політики НБУ, який дозволяє ідентифікувати напрям і лаг причинно-наслідкових зв'язків між ними. До розробленої нами симульативної моделі включено 24 змінних, зокрема 12 ендогенних, 8 екзогенних та 4 допоміжні змінні: тренду і сезонні фіктивні змінні. На основі проведеної оцінки параметрів розробленої моделі і перевірки її адекватності, розраховано показники тісноти зв'язку факторних змінних з

результуючою у кожному рівнянні, а саме коефіцієнти еластичності, бета-коефіцієнти та непрямі бета-коефіцієнти.

Результати проведеного аналізу численних літературних джерел, зокрема [1-3] а також самостійно проведені модельні розрахунки засвідчили, що головним фактором впливу на ефективність монетарної політики у контексті макроекономічної стабілізації, а також розвиток аграрної сфери, є режим таргетування та визначення цілей при проведенні монетарної політики. Виходячи з визначених проблем, можна виділити наступні фактори впливу на ефективність монетарної політики НБУ: рівень «доларизації», рівень державного боргу, стимулювання кредитування реального сектору економіки та підприємств аграрного сектору економіки, співпраця з міжнародними установами і банками.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у розвитку існуючого наукового-методичного інструментарію макроеконометричного моделювання та підходів до прогнозування параметрів монетарної політики. Зокрема, за результатами тесту Гранжера для ідентифікації напрямку причинності між досліджуваними показниками, використання скоригованого критерію Акаїке для визначення величини лагу факторних ендогенних та екзогенних змінних, використання допоміжних змінних тренду і фіктивних сезонних змінних розроблено та оцінено модель прогнозування облікової ставки НБУ та інших макроекономічних параметрів, орієнтація на які дозволяє оцінювати ефективність монетарної політики і їх вплив на результати агросектору. Подальші дослідження у даному напрямі дозволять розширити множину включених до моделі ендогенних та керованих екзогенних показників і використання більш широкого спектру прикладного економетричного інструментарію для їх аналізу.

Список використаних джерел:

1. Аналіз ефективності монетарної політики національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2016/08/FEAO_Analysis-ofthe-NBU-Monetary-Pollicy-Effectiveness_A5_03.pdf.
2. Забчук Г. М., Гнатів О. В. Аналіз факторів впливу на ефективність грошово-кредитної політики: вітчизняні реалії. *Економічний аналіз*. 2018. Т. 28(4). С. 131-142.
3. Рубежанська В.О., Лисянська В.С. Грошово-кредитна політика України: сучасний стан, перешкоди реалізації та ефективні шляхи оптимізації. *Економічна аналітика: сучасні реалії та прогностичні можливості: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф.; 19 квіт. 2019 р. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана», Ф-т економіки та упр. – Електрон. текст. дані. Київ: КНЕУ, 2019. С. 263–266.*